

combination of cognitive, bio-social, psychological, communicative and linguistic factors – method of intent-analysis (analysis of intentions).

Literary text by Jh. Galsworthy “The apple-tree” is the case study, which identified intentional attributes of the artistic concept of LOVE. Intent analysis determines author’ intentions, among which: (sympathy, admiration, disgust, aversion, etc), due to which the author tries to draw attention of the reader to the important parts that can serve as a warning or a prompt to be more cautious and careful.

Key words: concept, intension, intent-analysis, author, linguopragmatics.

Стаття надійшла до редакції 26.01.2014 р.

Прийнято до друку 28.03.2014 р.

Рецензент – д. філол. н., проф. Безугла Л. Р.

УДК 81’373:316.774

О. А. Ільченко, Ю. Є. Толстих, Я. М. Чічікало

**ІНТЕРДИСКУРСИВНА ЛЕКСИКА СУЧАСНОЇ МОВИ ЗМІ:
ПРАГМАТИЧНИЙ АСПЕКТ
(на матеріалі української й англійської мов)**

На початку ХХІ ст. мовознавство розвивається в ракурсі функціоналізму, що базується на таких принципах лінгвістичних досліджень, як прагматизм, аксіологічність, дискурсивність. Теоретичним підґрунтям вивчення цих проблем стали праці вітчизняних (Ф. С. Бацевича, А. П. Загнітка, О. О. Селівної, К. С. Серажим та ін.), російських (В. І. Карасика, М. Л. Макарова, Й. А. Стерніна та ін.) та зарубіжних лінгвістів (Т. ван Дейка, Дж. Остіна, Д. Шиффрін та ін.).

У межах прагматики („міжнаукової галузі знань, що вивчає соціокультурні, ситуативно-поведінкові, статусні, психологічні, когнітивні й мовні чинники комунікативної взаємодії суб’єктів і відношення їх до засобів цієї взаємодії та певної знакової системи, що використовується комунікантами в спілкуванні” [1, с. 582]) виділяють напрям когнітивної прагматики, або метапрагматики (за термінологією Дж. Каспера), яка „намагається пояснити природу дискурсу на підставі фрагментів концептуальних систем комунікантів: моделей ситуацій, установок <...>, бажань, оцінок, фонових знань тощо” [1, с. 583]. Тож опрацювання окремих відгалужень прагмалінгвістики, до яких належить і аксіологічна прагмалінгвістика (див. про це: [2]), вважаємо актуальним питанням. Це зумовило появу нагальної проблеми сучасної лінгвістичної науки дослідити лексичний склад мови саме в аспектах аксіологічної прагмалінгвістики та сучасних дискурсивних практик.

Особливої актуальності набуло вивчення мови засобів масової інформації (ЗМІ), оскільки, як відомо, тенденції розвитку мови найбільш послідовно, чітко й синхронно виявляються саме в цьому стилістичному різновиді. Підтвердженням цьому є безліч праць і маститих, і молодих учених, присвячених дослідженню відповідного матеріалу, зокрема таких, як-от: М. А. Жовтобрюха, Ж. В. Колоїз, М. М. Пилинського, О. К. Рябініної, О. А. Сербенської, О. А. Стишова й ін. Автори цієї наукової розвідки теж обрали за джерельну базу матеріали друкованих, телевізійних і електронних ЗМІ за 2000–2013 рр.

Аналіз структури дискурсу ЗМІ дає підстави стверджувати, що в ньому відбувається „накладання характеристик різних видів дискурсу в одному тексті” [3, с. 110]. Це можемо пояснити тим, що дискурс ЗМІ, з одного боку, входить до складу інституційного виду дискурсу, який виділяють за адресатним критерієм; а з іншого, – його формують дискурси преси, радіо, телебачення, інтернет, а до їх складу, у свою чергу, входять медичний, військовий, культурний і т. д. Таке «накладання», як правило, описують за допомогою терміна „інтердискурсивність” [4, с. 4].

У межах цієї наукової розвідки явище інтердискурсивності проаналізуємо на матеріалах, що репрезентують результат лексичних запозичень із різних комунікативних сфер у континуум сучасних ЗМІ. Такі запозичення, як правило, супроводжуються семантичними модифікаціями: слова, що „приходять” у царину ЗМІ, набувають переносного (метафоричного) значення. Несподіване, часто okazionale, слововживання не може не привернути уваги реципієнта; додаткові експресивність, емоційність, оцінність таких слів реалізують іллокутивну мету. Тож інтердискурсивні властивості переносно вжитих слів у мові сучасних ЗМІ чітко й органічно вкладаються в її аксіологічно-прагматичні характеристики. Усе зазначене вище зумовлює актуальність цієї роботи, викликану необхідністю вивчення мови сучасних ЗМІ в прагматичному аспекті.

Об’єкт аналізу – сучасні україномовні й англomовні ЗМІ.

Предмет – мовні одиниці, що сприяють створенню прагматичного ефекту за рахунок переносного значення, сформованого на базі переміщення слова з однієї комунікативної сфери в іншу – у ЗМІ.

Мета дослідження – виявити галузі, з яких відбуваються лексичні запозичення у дискурсі ЗМІ, та прагматичну настанову, яку відповідні слова чи словосполучення репрезентують.

Аналіз текстів ЗМІ в цьому ракурсі показав: дискурс ЗМІ запозичує й семантично трансформує лексеми з медичного, побутового, наукового, військового, культурного, дорожньо-транспортного, аграрного, спортивного, судового й інколи з інших видів дискурсу. Ці процеси супроводжуються аксіологічним маркуванням слів, яким досі вони не володіли. Це й зумовлює прагматичну настанову лексичних запозичень різних сфер комунікацій у дискурсі ЗМІ.

У вербальне оформлення дискурсу ЗМІ включають слова, що репрезентують **медичний дискурс** (135 випадків), зокрема такі, що вказують на хвороби, наукові досягнення в галузі медицини, ліки. Так, продуктивне уживання слова *синдром*, як правило, обмежується позначенням певної групи населення (*Афганський синдром – це сотні зламаних людських долі і вічний борг держави перед нащадками цих людей* (Без цензури, № 6, 2004)) або регіону (*Луганський синдром по-донецьки* (Без цензури, № 30, 2007)). Назви хвороб і саме слово *хвороба* таких обмежень, як *синдром*, зазвичай, не мають, наприклад, *мігрень* – це хвороба всієї держави (*головний біль державного масштабу*): „*Мігрень*” *нечистих рук*. Президент повідав, як боротися „з головним болем державного масштабу” (Закон і бізнес, № 18, 2010). Нагальна потреба кардинально змінити чи усунути певне негативне явище описується за допомогою слова *лікувати* (*to heal*) / *лікування* (*healing*): *Can you heal the wounds?* (Time, 25.10.2004); *But Bush is convinced that his powers of persuasion are unique and irresistible that he will succeed in healing the nation and building consensus* (Time, 25.10.2004). Рішення-компроміси метафорично номінують відповідним різновидом ліків: „*Заспокійливе*” *для електорату – зарплати і пенсії вимушено підвищать* (<http://www.economics.unian.net>, 26.05.2011, 15:17). Різкі, рішучі, істотні зміни характеризують за допомогою переносно вжитих слів, дібраних із галузі хірургії, наприклад: *Вона [Конституція України – наше] відсвяткувала свій 16-ий день народження, хоча й прооперована. Оперативні втручання були здійснені 2004 р., коли Президентом обрали В. Ющенко* (1+1, ТСН тиждень, 01.07.2012, 19:55). Терміноодиниці медичного дискурсу, що репрезентують сферу онкології, підкреслюють гостроту питання і його невирішуваність, оскільки суспільно-політичні реалії, представленні в ЗМІ, переймають ознаки складної хвороби, а з появою метастаз – невиліковної, наприклад: *А під усім цим «тхнуть» погано приховані гроші, отримані від замовників чергової партійної пухлини на тілі хворого суспільства* (Комуніст, № 49, 2005). На невиліковність, тобто на неможливість усунути негативну або прищепити певну позитивну ознаку, вказує медичне поняття *вроджені вади*: *Вроджені вади сумління* (Інтер, Подроблиці тижня, 21.10.2007, 20:45). У дискурсі ЗМІ вживають і багато інших номінацій медичного дискурсу, зокрема *анатомія, діагноз, патологія, трансплантація*.

Дискурс ЗМІ не менш активно «переосмислює» слова, що традиційно функціонують у **побутовому дискурсі** (125 прикладів): назви страв, родинні зв'язки, предмети домашнього вжитку тощо. Багатою на асоціації є кухня, а саме кухонне приладдя, їжа та процес її приготування й т. д. Показовою в цьому разі є стаття „Демократичної України”, автор якої пише про відеозапис від 6 січня 2009 року, що демонструє зібрання українських політиків. Стаття структурована так: політики нібито готують 12 українських страв, назвам яких відповідають підзаголовки, наприклад: *вінегрет, пісний борець, узвар* та ін. Як

видається, метафоричним є весь текст, зокрема підзаголовок *Гарбузова каша*, при цьому журналіст пише: *Ця смачненька страва цілий рік варилася у Фонді державного майна* (Демократична Україна, № 1, 2009); *Перець* (підзаголовок). *Приготування цієї страви узяла на себе особисто шефня кабмінівської „кухні” Юлія Тимошенко.* <...> *Критика стосувалася здебільшого якості приготовлених Тимошенко страв: то „приватизаційний пиріг” підгорів, то „бюджетний вінегрет” покришений недостатньо дрібно, то „коаліційний борець” з’їли голодні опозиціонери з Партії регіонів ...* (Демократична Україна, № 1, 2009). Такий підхід до викладу матеріалу демонструє іронічне ставлення до того, що цілий рік відбувалося в українському політикумі. Образність, що базується на актуалізації культурологічних знань народу, поноваторському репрезентує соціальну оцінку. Із побутового дискурсу в дискурс ЗМІ переносять й інші слова, пов’язані з харчуванням, зокрема такі, як-от: *апетит* – ‘бажаність’ (*Конституційні апетити. Ще однією спокусою може виявитися Конституція* (Закон і бізнес, № 10, 2010)); *м’ясорубка* – ‘масові вбивства’ (*У Радянській м’ясорубці. Брехливі історики досі фальсифікують правду про Другу світову війну, під час якої радянські полководці не рахувались із втратами мільйонів людей* <...> (Нація і держава, № 19, 2008)) і т. д. У дискурсі ЗМІ родинні стосунки та сімейні обряди позначають, зокрема, такими словами: *батько* в значенні □родоначальник, глава□ (*Батько безладу. Гра в парламентсько-президентську республіку, розпочата головою Верховної Ради Володимиром Литвином, може закінчитися анархією* (Контракти, № 3, 2006)); *розлучення* – □розірвання міжнародних зв’язків із сусідніми державами□ (*Слов’янське розлучення. „Останній диктатор Європи” закликав не кланятися більше Росії* (Закон і бізнес, № 23, 2009)) і т. д. Із побутового дискурсу в дискурс ЗМІ переносять номінації відповідних речей, дитячих іграшок, наприклад: *Дзеркало довіри* (Голос України, № 59, 2000); *Які проблемні клубки доведеться розплутати наступному Папі* (1+1, ТСН тиждень, 03.03.2013, 19:53) і т. под.

Лексичні запозичення із педагогічно-наукового дискурсу (120 прикладів), що характеризуються й екстралігвальним супроводом, представлені в мові ЗМІ номінаціями з різних наукових галузей: природничої, педагогічної, філологічної та деяких інших. Із природничих наук у дискурс сучасних ЗМІ переносять назви природних явищ, номени зі сфери біології, хімії, географії й т. д. Так, *море*, що вживається в переносному значенні, асоціюється, як видається, із безмежжям і небезпекою (*Леся Шовкун: <...> Му-Му вже борсається у парламентському морі та чи навчиться жертва плавати* (Самостійна Україна, Ч. 20, 2002)); *крига* підкреслює непорушваність питання, відповідно, газетизм (група слів і виразів, що належить газетно-публіцистичному мовленню [5; 6]) *крига скресла* – початок вирішення складної проблеми (*Крига скресла* (1+1, ТСН, 19.02.2013. 19:40) – про

виконання вимоги до депутатів Верховної Ради голосувати персонально); *суцвіття* – на згуртованість активістів заходу (*Помаранчеве суцвіття майдану Незалежності* (Молодь України, № 133, 2004)) і т. д. Із точних наук добирають слова *вектор*, що позначає напрям впливу (*Про політичні вектори* – *Олександр Шелко* (1+1, ТСН тиждень, 03.03.2013, 19:41)); *мікроскоп* – пильність дослідження певного питання (*Вибори–2002. Під мікроскопом математичного аналізу: фальсифікації та фальсифікатори* (Самостійна Україна, Ч. 24, 2002)); *формула* – певні складові, їх кількість і послідовність сполучення (*Формула „політреформи”* – *Кучма у квадраті* (Без цензури, № 25, 2004)); *у квадраті*, переносне значення якого мотивується числом два (*Формула „політреформи”* – *Кучма у квадраті* (Без цензури, № 25, 2004)) – Л. Кучма обіймав посаду Президента України два терміни й т. под. Педагогічну галузь репрезентують слова *виховати*, *іспит*, *урок* і т. под. Ці слова набувають метафоричного значення на основі спільного семантичного компонента: *виховати* – ‘прищепити певну норму поведінки’ (*Чи можна „виховати” депутата законом?* (Закон і бізнес, № 28, 2001)); *іспит* – ‘випробування’ (*Іспит на небайдужість складено* (Закон і бізнес, № 8, 2002)); *сесія* – ‘підбиття підсумків, висновок проробленої роботи’, а *канікули* – ‘відпустка / тривалі вихідні’ (*Сесія „без заліку”. Народні депутати відправились на канікули* (Демократична Україна, № 7, 2007)); *урок* – ‘набутий досвід’ (*Уроки першого туру* [виборів – наше] (Нова ера, № 1, 2010)) і т. д. Із царини філології переходять терміни *оксюморон*: *Консенсус парламентарів – політичний оксюморон. Їм знову не вдалося поєднати непоєднане* (Закон і бізнес, № 7, 2008); *прийменник: Імперський прийменник. Посол РФ їхав „на” ... роботу, а приїхав „у” ... Київ* (Закон і бізнес, № 5, 2010); *мова: Державна мова у «павутинні». Хоч як би лякали російськомовне населення примусовою українізацією, але за 10 років незалежності в нашій країні досі зберігається фактична двомовність навіть на державному рівні* (Закон і бізнес, № 23, 2000) і т. д.

У сучасний дискурс ЗМІ вводять слова, що репрезентують **військовий дискурс** (70 прикладів). *Війна* набуває вторинного значення ‘боротьба’, ‘недоброзичливе, вороже ставлення, тощо: *Kerry is mounaining a front war, against Bush* (Newsweek, 15.10.2004); ***Війна форматів*** (заголовок). *Президент наказав ВР не розпуснитися* (Закон і бізнес, № 9, 2008). Ворожу інтенцію виразу *війна форматів* підтримує дієслово *наказав*, що вжите нижче метафоризованого заголовка. У цьому дискурсі вживають слово *боротьба* (*battle*), що теж репрезентує ворожу інтенцію: *Americans were interested in the battle for Florida, but more as an entertaining curiosity than a struggle that will deeply affect their lives* (Newsweek, 23.10.2004). У дискурсі ЗМІ серед слів військового дискурсу помічаємо слово *окоп*, що вживається для вираження смислу ‘неактивності’, ‘пасиву’ (*Олігархи готові все зробити, аби національна демократія ще довго „сиділа в окопах”* (Народна газета, № 20, 2000));

мінне поле – ‘небезпеки’ (*Україна на мінному полі* (Комуніст, № 65, 2005)) і т. под.

Дискурс ЗМІ має запозичення із **культурного дискурсу** (45 прикладів), який формують номени різних типів видовищ, слова на позначення акторів і глядачів відповідних закладів, їх приміщення, театральних реквізитів, художнього твору і його елементів, а також слова, пов’язані з театром ляльок, цирком [7]. Дібраний матеріал демонструє функціонування таких слів і словосполучень культурного дискурсу: *арія*, що, як видається, передає іронічне ставлення (*Арія Президента* (Закон і бізнес, № 4, 2008); *театр абсурду* – це українська політика (*Московські піддавквачі в театрі абсурду* (Нація і держава, № 24, 2007)); *лялькар* – той, хто „управляє” Україною, бо *театр*, можемо припустити, – це вся Україна (*Коаліція фіктивних лялькарів. <...> намітився ситуаційний союз Віктора Ющенка і Віктора Януковича <...>* (Коментарі, № 24, 2009)); *ляльковий театр* – це Україна на чолі з Президентом чи іншою впливовою особою (*Світ що далі, то більше нагадує ляльковий театр. Десь у темряві таємничий ляльковод час від часу смикає лише йому відомі ниточки. Коли йому набридає та чи інша лялька, він бере нову* (Персонал плюс, № 45, 2007)); *квартет* позначає чотирьох учасників політичної події, *музика* – □супровід□ (*Помаранчевий квартет – музика української революції* (Самостійна Україна, Ч. 50-51, 2004)); *драма* – □негативний розвиток подій□ (*Комунальна драма* (1+1, ТСН, 02.08.2013, 20:00) – ідеться про обслуговування новобудови в Києві приватною комунальною компанією); *генеральна репетиція* – □підготовка до чогось більш величного□ (*Gore and Bush could consider 2004 a dress rehearsal* (Time, 4.12.2000)) і т. д.

Дискурс ЗМІ переймає слова **дорожньо-транспортного дискурсу** (40 прикладів). Шляхом асоціації суспільно-політичних явищ із механізмом, технікою, транспортом журналісти досягають іронічного звучання тексту, в якому висловлюють зневажливе ставлення до описуваної події [8, с. 12]. Ідеться зокрема про такі слова: *дорога* – □шлях розвитку□ (*Помаранчева дорога України* (Молодь України, № 1, 2008)) або *дорожня карта* – □чіткий план дій□, тобто стратегія вирішення певної проблеми (<...> *дорожня карта, яка має усунути торгівельно-економічні проблеми* (1+1, ТСН тиждень, 08.12.2013, 19:54)); *літак*, що *іде в піке*, указує на зниження діяльності, можливий крах (*Коаліційний „літак” йде у піке. Схоже, що в Президента Віктора Ющенка незабаром знову можуть викинути підстави для розпуску Верховної Ради* (Демократична Україна, № 24, 2009)); *машина*, що асоціює державу з багатьма взаємопов’язаними механізмами (*Політичні механізми державної машини* (Закон і бізнес, № 27, 2001)); *колія*, що в дискурсі ЗМІ проходить шлях від прямого значення до символічного (*Колія в народ. Голова секретаріату Президента з’їздила*

на Хмельниччину електропоїздом. Там Віра Іванівна агітувала за Конституцію Ющенка (Україна молода, № 170, 2009) і т. под.

Продуктивність запозичень із **спортивного дискурсу** (30 прикладів) підтверджують такі слова, що функціонують у вербальному оформленні дискурсу ЗМІ: *гол* у значенні «поразка» (**Гол у ворота української мови** (Народна газета, № 44, 2000)); *марафон* – «змагання» (**Спікерський марафон виграла „Єдина Україна”** (Молодь України, № 65, 2002)); *нокаут* (*a knockout*) – «абсолютна поразка» (*But the campaign was hungry for a knockout in the first debate* (Newsweek, 20.10.2004)); *кінні перегони* (*a horse race*) – «стрімкий розвиток подій» (<...> *and suddenly an election that looked like a sleeper becomes a horse race* (Newsweek, 24.10.2004) і т. под.

Отже, сучасний дискурс ЗМІ включається до інституційного різновиду, а до його складу входять дискурси преси, радіо, телебачення, інтернету, до їх складу – медичний, побутовий, військовий, культурний і т. д. Тож основні риси дискурсу ЗМІ зумовлені інтердискурсивністю. Інтердискурсивність дискурсу ЗМІ виявлено й на мовному рівні: до його вербального оформлення залучають компоненти, що є знаковими для проаналізованих у цій статті видів дискурсу. Також з'ясовано їх провідну функцію – яскрава, часто неоднозначна, оцінна характеристика.

Перспективу дослідження визначає відкритість характеру словника мови ЗМІ: відносна стабільність може бути визначена лише для певного періоду, чим зумовлена актуальність її подальшого дослідження. Тож здійснений аналіз лексичних запозичень дискурсу ЗМІ репрезентує синхронний зріз вивчення лексики ЗМІ поч. ХХІ ст., що може послугувати матеріалом для укладання відповідної лексикографічної праці.

Список використаної літератури

- 1. Селіванова О. О.** Лінгвістична енциклопедія / О. О. Селіванова. – Полтава : Довкілля-К, 2010. – 844 с.
- 2. Космеда Т. А.** Аксіологічні аспекти прагмалінгвістики : засоби вираження категорії оцінки в українській та російській мовах : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра філол. наук : спец. 10.02.01 „Українська мова”; 10.02.02 „Російська мова” / Т. А. Космеда. – Харків, 2001. – 32 с.
- 3. Клипатская Ю. А.** Лексические заимствования разных сфер коммуникации в политическом дискурсе / Ю. А. Клипатская // Вісн. Дніпропетровського ун-ту. – 2007. – № 4/2. – С. 108 – 114.
- 4. Завражина Г. В.** Мовленнєва агресія та засоби її вираження в масмедійному політичному дискурсі України (на матеріалі російськомовної газетної комунікації) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук: спец. 10.02.02. „Російська мова” / Г. В. Завражина. – К., 2008. – 20 с.
- 5. Житенева Л. И.** „Газетность” – примета стиля / Л. И. Житенева // Русская речь. – 1984. – № 2. – С. 85 – 89.
- 6. Солганик Г. Я.** Газетизмы / Г. Я. Солганик // Стилистический

энциклопедический словарь русского языка / [Под ред. М. Н. Кожинной]. – М. : Флинта : Наука, 2003. – С. 41.

7. Андрейченко О. І. Метафора театру в сучасному політичному дискурсі: когнітивний аспект / О. І. Андрейченко // Вісник Дніпропетровського ун-ту. Сер. „Мовознавство”. – № 11. – 2011. – Вип. 17. – Т. 1. — С. 9 – 14.

8. Андрейченко О. І. Структура метафоричної моделі „політика – це артефакт” у сучасному політичному дискурсі / О. І. Андрейченко // Лексико-грамматические инновации в современных славянских языках : V Междунар. конф. (Днепропетровск, ДНУ имени Олеса Гончара, 7 – 8 апреля 2011 г.): [мат-лы / сост. Т. С. Пристайко]. – Дніпропетровськ : Нова ідеологія, 2011. – С. 10 – 13.

Ильченко О. А., Толстих Ю. Є., Чічікало Я. М.
Интердискурсивна лексика сучасної мови ЗМІ : прагматичний аспект (на матеріалі української й англійської мов)

У цій науковій розвідці проаналізовано лінгвальні й екстралінгвальні підстави формування засад інтертекстуальності в сучасному дискурсі ЗМІ. Екстралінгвальні засади зумовлені тим, що дискурс ЗМІ включається до інституційного різновиду дискурсу, а до його складу входять дискурси преси, радіо, телебачення, інтернету, до їх складу, в свою чергу, – медичний, побутовий, педагогічно-науковий, військовий, культурний, дорожньо-транспортний, спортивний. Лінгвальним обґрунтуванням такої важливої ознаки дискурсу ЗМІ, як інтердискурсивність, є лексичні запозичення з різних видів дискурсу, таких, як-от: медичний (135 прикладів), побутовий (125 прикладів), педагогічно-науковий (120 прикладів), військовий (70 випадків), культурний (45 прикладів), дорожньо-транспортний (40 випадків), спортивний (30 прикладів). Ці запозичення виконують відповідну прагматичну функцію – яскрава, образна аксіологічна характеристика. Так, медичні запозичення репрезентують негативну оцінку наявної ознаки описуваного, бажання усунути відповідну характеристику; лексичні запозичення культурної галузі – викриття дійсного стану справ, іронічне ставлення; слова, що представляють дорожньо-транспортну галузь, указують на напрям подальшого суспільно-політичного розвитку й т. д.

Ключові слова: інтердискурсивність, лексичні запозичення, дискурс ЗМІ, прагматика, аксіологія.

Ильченко Е. А., Толстых Ю. Е., Чичикало Я. Н.
Интердискурсивная лексика современного языка СМИ : прагматический аспект (на материале украинского и английского языков)

В этой статье проанализированы лингвальные и экстралингвальные основания формирования засад интертекстуальности в дискурсе СМИ. Экстралингвальные засады обусловлены тем, что он входит в состав институционального дискурса, а в его состав – дискурс прессы, радио, телевидения, интернет, в их состав – медицинский,

военный, культурный и т. д. Лингвальным обоснованием этой важной особенности дискурса СМИ являются лексические заимствования с разных дискурсов таких, как медицинский (135 примеров), бытовой (125 примеров), педагогико-научный (120 примеров), военный (70 примеров), культурный (45 примеров), дорожно-транспортный (40 примеров), спортивный (30 примеров). Эти заимствования выполняют прагматическую функцию – яркая, образная аксиологическая характеристика. Так, медицинские заимствования репрезентируют негативную оценку присущей черты описываемого объекта, желание удалить эту характеристику; лексические заимствования культурной сферы – обнаружить состояние дел в том или ином общественном окружении, иронию; слова, что представляют дорожно-транспортную область, указывают направление дальнейшего общественно-политического развития и т. д.

Ключевые слова: интердискурсивность, лексические заимствования, дискурс СМИ, прагматика, аксиология.

Pchenko E. A., Tolstykh Y. E., Chichikalo Y. M. Interdiscourse vocabulary of a modern language of mass-media : pragmatic aspect (based on a material of Ukrainian language and English language)

In this scientific exploration were analysed lingual bases and ekstralingual bases of the formation of ambushes of an intertekstuality in a modern discourse of mass-media. Ekstralingual bases due to the fact that mass-media discourse included in the institutional variety of discourse, and it consists of the discourses of the press, radio, television, the Internet, and they, in turn, consist of – a medical, a household, a pedagogical and a scientific, a military, a cultural, road transportation, sports. Lingual justification for such an important mass-media discourse features as interdiscourse – set of characteristics of different types of discourse in a text, are lexical borrowings from various types of discourse, such as: medical (135 examples), household (125 examples), pedagogical and scientific (120 examples), military (70 examples), culture (45 examples), traffic (40 examples), sports (30 examples) and many others. These borrowings are appropriate pragmatic function – bright, vivid axiological characteristics. Thus, for example, medical borrowings represent a negative assessment of the available described features, the desire to eliminate the corresponding characteristics, lexical borrowings of the cultural industry – exposing the true state of affairs, an ironic attitude, words that represent the road transport sector, point to directions for further socio-political development and so on.

Key words: interdiscourse vocabulary, lexical borrowing, mass-media discourse, pragmatics, axiology.

Стаття надійшла до редакції 02.02.2014 р.

Прийнято до друку 28.03.2014 р.

Рецензент – д. філол. н., проф. Пелепейченко Л. М.